

Бобровська Н. В.,

канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
e-mail: dymina_nadinka@mail.ru

Чистякова К. С.,

магістр обліково-фінансового факультету,
e-mail: dymina_nadinka@mail.ru

Матковський Д. В.,

магістр обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
e-mail: dymina_nadinka@mail.ru

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРА

У статті обґрунтовано теоретичні засади поняття сутності ресурсного потенціалу, його раціонального використання і можливостей формування на основі технологічного оновлення та реалізації стратегічних напрямів відновлення і збереження ресурсів за видами.

Ключові слова: ресурсний потенціал; потенціал, ресурси; аграрний сектор; бізнес-середовище.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Найбільший рівень спрямованості ведення аграрного бізнесу є виробництво сільськогосподарської продукції, що здійснюється на основі зрівноваженої єдності земельних, трудових, матеріальних, нематеріальних і фінансових ресурсів. Недостатнє забезпечення підприємств ресурсним потенціалом сприяє негативній виробничій діяльності і низькій конкурентоспроможності виробництва продукції аграрного сектора.

Подальший розвиток аграрного сектора необхідно орієнтувати не лише на активізацію економічних і соціальних, а і екологічних аспектів через оптимізацію використання сукупного ресурсного потенціалу. Вирішення питань щодо продовольчої безпеки повинно враховувати екологічні аспекти як основу не тільки кількісного, а і якісного забезпечення населення продуктами харчування. Саме тому розроблені концепції щодо оптимізації ресурсозабезпечення, у тому числі міжнародні, орієнтовані на поєднання усіх складових розвитку у забезпеченні соціо-еколого-економічної ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ефективного використання ресурсного потенціалу аграрного сектора, формування його збалансованості досліджувалась багатьма вітчизняними вченими, зпоміж них: В. Я. Амбросов, В. Г. Андрійчук, О. М. Вишневська, О. Ю. Єрмаков, М. Я. Дем'яненко, І. І. Лукінов, М. Й. Малік, В. Я. Месель-Веселяк, П. П. Руснак, П. Т. Саблук, І. Н. Топіха, В. С. Шебанін, В. В. Юрчишин та ін.

Виділення раніше невирішених частин загальної проблеми. Подальші дослідження потребують

комплексного підходу до обґрунтування можливостей раціонального використання ресурсного потенціалу аграрного сектора з урахуванням економічних, соціальних й екологічних складових розвитку галузей сільськогосподарства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування раціонального використання ресурсного потенціалу аграрного сектора, можливостей його формування і відновлення на основі інноваційно-інвестиційної діяльності, технологічного оновлення та реалізації стратегічних напрямів у відновленні і збереженні ресурсів за видами.

Виклад основного матеріалу дослідження. У господарській діяльності аграрного сектора необхідною умовою здійснення процесу виробництва є використання землі, людської праці, засобів, а також предметів праці, що у свою чергу виступають у якості ресурсів. Таким чином, під виробничими ресурсами сільськогосподарських підприємств слід вважати наявні ресурси, що призначенні з метою використання у процесі виробництва продукції. Отже, виробничі ресурси за видами у сукупності складають ресурсний потенціал аграрного сектора економіки.

Ресурсний потенціал аграрного сектора є основою забезпечення стійкості розвитку суб'єкта, а отже, потребує обґрунтування та дієвої оцінки з метою розробки можливостей його оптимізації. Ступінь ефективності використання ресурсного потенціалу галузей сільськогосподарства багато у чому залежить від обґрунтованості застосування відповідних систем показників. Об'єктивна інформація про кількісну та якісну оцінку ефективності мобілізації і ступеня ви-

користання ресурсного потенціалу дозволяє адекватно керувати ним на всіх стадіях його формування, оновлення, розвитку та введення у виробництво. Ефективність використання кожного виду ресурсів, у силу своїх специфічних особливостей, оцінюється за допомогою конкретної системи показників, основними з-поміж яких є зростання вартості валової продукції, фінансових результатів діяльності підприємств аграрного сектора [1].

Вважаємо, що ресурсний потенціал можна охарактеризувати як матеріальну умову для відновлення земельних, трудових, матеріально-технічних ресурсів, а також як сукупність збалансованості чинників з метою ефективного функціонування підприємств аграрного сектора на сільських територіях. Поняття ресурсного потенціалу використовується в аграрному бізнесі при обґрунтуванні напрямів розвитку, ефекти-

вного функціонування і удосконалення господарської роботи з метою покращення показників результативності окремих сільськогосподарських підприємств.

На рисунку 1 представлено основу поняття категорії ресурсного потенціалу, що являє сукупність взаємозалежних складових.

Потенціал сільських територій є здатністю аграрних підприємств забезпечувати своє довгострокове функціонування й досягнення стратегічних цілей на основі використання системи наявних ресурсів. Потенціал виробничих сил є постійною можливістю країни виробляти матеріальні блага з метою задоволення потреб суспільства, а потенційні виробничі можливості аграрного підприємства не тільки матеріальні елементи, а і матеріальні умови, за яких у господарській діяльності здійснюється виробничий процес.

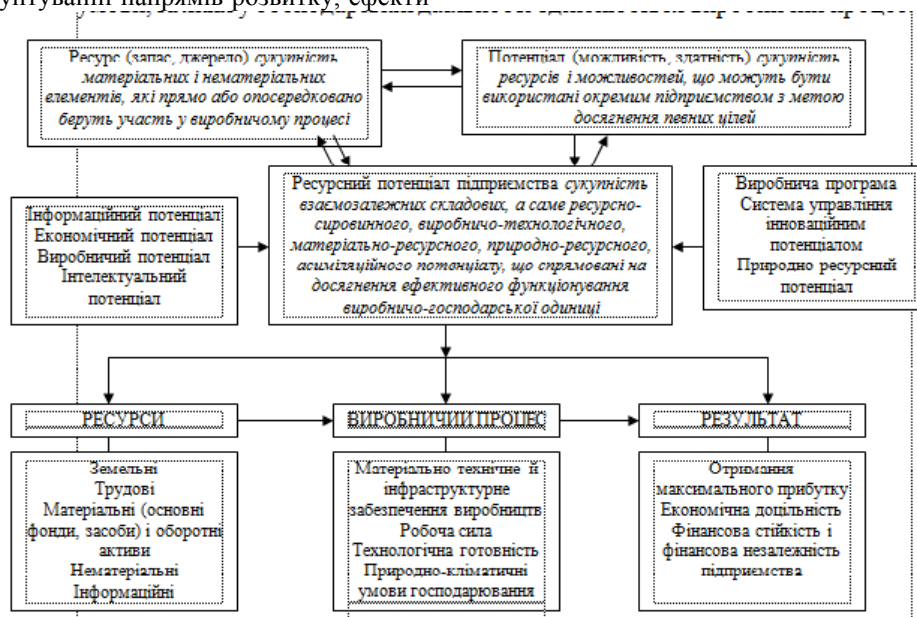

Рис. 1. Категорія ресурсного потенціалу аграрного сектора

Джерело: представлено авторами з використанням досліджуваного матеріалу.

Отже, ресурсний потенціал підприємства характеризує не весь запас конкретного ресурсу, а ту його частину, що залучена у виробництво з урахуванням економічної доцільності й досягнень науково-технічного прогресу, включає у себе не тільки сформовану систему ресурсів, а й нові альтернативні ресурси та їх джерела, враховуючи основу інноваційного перетворення.

В основу формування інноваційного потенціалу аграрного сектора економіки включають сталий розвиток сільських територій, який передбачає активіза-

цію економічних, соціальних і екологічних пріоритетів розвитку. На рисунку 2 представлено основні напрями формування ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки на основі інноваційних перетворень.

Отже, прогнозування інноваційного розвитку аграрного сектора розглядається як складна комплексна система «наука (інновації) – техніка (технологічна готовність) – регіон (територія) – галузь (комплекс) – підприємство».

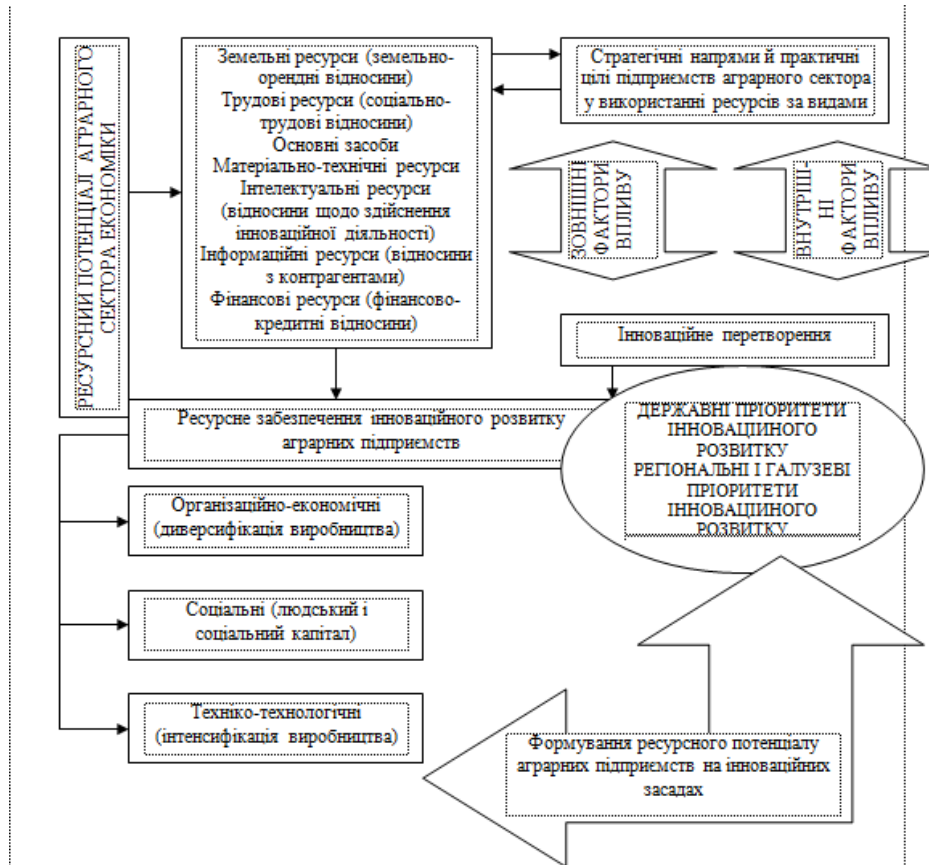

Рис. 2. основні напрями формування ресурсного потенціалу аграрного сектора на основі інноваційних перетворень

Джерело: сформовано авторами.

Отже процес формування потенціалу підприємств аграрного сектора є одним із напрямів економічних стратегічних напрямів, що передбачає створення і організацію ресурсів за видами так, щоб у результаті взаємодії й використання ресурсів було досягнуто стратегічні цілі діяльності сільськогосподарських підприємств.

Досліджуючи ресурсний потенціал аграрного сектора як складну сукупну систему, пропонуємо використовувати системно-комплексний підхід, який передбачає необхідність урахування організаційних, технологічних, фінансових, інноваційних, інвестиційних, економічних, екологічних, правових, соціальних та інших аспектів діяльності підприємств, соціально-економічного розвитку сільських територій з урахуванням відповідних природно-ресурсних особливостей.

Забезпечення ефективного використання і подальшого нарощування ресурсного потенціалу має стати одним з головних пріоритетів діяльності бізнес-середовища аграрного сектора. Основним напрямом ефективного використання ресурсного потенціалу є підвищення продуктивності праці, впровадження нових високоефективних технологій, зміцнення мате-

ріально-технічної бази, впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій, удосконалення організації праці, підвищення рівнів концентрації, спеціалізації та кооперації виробництва, удосконалення цінового і фінансового механізмів, підвищення рівня організації та мотивації праці [1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Нераціональне використання ресурсного потенціалу аграрного сектора є наслідком екстенсивного характеру розвитку економіки, невідповідності між розміщенням природно-ресурсного та соціально-економічного потенціалу. Тому особливо актуальною є необхідність оптимізації ресурсного потенціалу, оздоровлення його стану, обрuntuвання основних напрямів, виявлення резервів й стратегічних напрямів підвищення ефективності їх використання.

Отже, у формуванні ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств вагоме значення має виявлення стратегічних можливостей використання ресурсів за видами з метою підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств, враховуючи доступні рівні ризику із максимальною можливою віддачею.

Список використаних джерел

1. Вишнеvsька О. М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: соціально-економічні та екологічні аспекти : монографія / О. М. Вишнеvsька. – Миколаїв, 2011. – 436 с.

2. Вишнеvsька О. М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки: еколого-орієнтований підхід / О. М. Вишнеvsька, Н. В. Бобровська, О. А. Літвак // Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. Молодих учених, аспірантів і студентів, 4–5 квітня 2012 р. – Харків : ХНАУ, 2012. – С. 61–63.

**Н. В. Бобровская,
Е. С. Чистякова,
Д. В. Матковский,**

Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВОССТАНОВЛЕНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА АГРАРНОГО СЕКТОРА

В статье обоснованы теоретические основы понятия сущности ресурсного потенциала, его рационального использования и возможностей формирования на основе технологического обновления и реализации стратегических направлений восстановления и сохранения ресурсов по видам.

Ключевые слова: ресурсный потенциал; потенциал; ресурсы; аграрный сектор; бизнес-среда.

**N. V. Bobrovska,
K. S. Chistiakova,
D. V. Matkovskyy,**

Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

THEORETICAL PECULIARITIES OF AGRARIAN SECTOR RESOURCE POTENTIAL RECOVERY

The theoretical fundamentals of the sense of the notion «resource potential», its rationale use and possibilities of formation are defined on the base of technological recovery and strategic directions of renovation and resources conservation by their type.

Key words: resource potential; capacity; resources; agrarian sector business environment.

Рецензенти: **Горлачук В. В.**, д-р екон. наук, професор;
Євчук Л. А., д-р екон. наук, професор.

© Бобровська Н. В., Чистякова К. С., Матковський Д. В., 2017

Дата надходження статті до редколегії 25.09.2017